

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 378.016:7.012]:37.091.313:7.021.5

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20315337>

**Особливості навчання методу стилізації зображень в процесі
проєктування та моделювання дизайн-об'єктів**

Орлова Наталія Станіславівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри професійної освіти та
дизайну Полтавського національного педагогічного університету
імені В.Г. Короленка, 36002, Україна, м. Полтава, вул. Остроградського, 2.

ORCID [0000-0002-5071-869X](https://orcid.org/0000-0002-5071-869X)

Борисова Тетяна Миколаївна

кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти
та дизайну Полтавського національного педагогічного університету
імені В.Г. Короленка, 36002, Україна, м. Полтава, вул. Остроградського, 2.

ORCID [0000-0002-6013-4364](https://orcid.org/0000-0002-6013-4364)

Прийнято: 09.05.2026 | Опубліковано: 20.05.2026

***Анотація:** Мета статті полягає у дослідженні особливостей навчання методу стилізації зображень у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців професійної освіти, а також у визначенні ефективних педагогічних підходів до формування у здобувачів освіти навичок художнього узагальнення, трансформації форми та творчого проєктування дизайн-об'єктів. Особливу увагу приділено ролі стилізації як засобу розвитку образного мислення, композиційної культури, креативності та здатності адаптувати художні образи до сучасних потреб дизайн-проєктування.*

Методи дослідження ґрунтуються на використанні аналізу науково-педагогічної, мистецтвознавчої та методичної літератури, узагальненні практичного досвіду викладання художньо-проектних дисциплін, порівнянні традиційних і сучасних методів навчання стилізації, а також систематизації етапів художньої трансформації форми. У процесі дослідження застосовано методи спостереження, аналізу творчих робіт студентів, структурно-композиційного аналізу природних форм, орнаментів, предметів побуту та архітектурних елементів. Також використано проблемно-орієнтований підхід, проектний метод, кейс-метод та інтерактивні технології навчання, що забезпечують активізацію творчої діяльності здобувачів освіти.

Результати дослідження свідчать, що навчання методу стилізації зображень є ефективним засобом формування професійних компетентностей майбутніх фахівців професійної освіти у сферах дизайну та технологій. Встановлено, що аналіз природних форм, орнаментальних мотивів, предметів побуту та архітектурних елементів сприяє розвитку спостережливості, просторового та конструктивного мислення, відчуття ритму, пропорцій і композиційної гармонії. Визначено основні етапи методу стилізації: спостереження та аналіз форми, відбір характерних ознак, узагальнення та геометризація, трансформація форми, композиційна організація, колористичне й фактурне вирішення, адаптація стилізованого образу до конкретного дизайн-об'єкта. Доведено, що послідовне проходження цих етапів сприяє розвитку творчої самостійності, уміння експериментувати з формою та створювати естетично виразні й функціонально доцільні дизайнерські рішення. Встановлено ефективність використання проблемно-орієнтованого навчання, проектного методу та кейс-методу, які забезпечують інтеграцію теоретичних знань із практичною

діяльністю, сприяють формуванню навичок творчого пошуку та професійного самовираження.

Висновки. Доведено, що метод стилізації є важливою складовою професійної підготовки майбутніх фахівців професійної освіти у сферах дизайну та технологій. Ефективність навчання забезпечується комплексним поєднанням теоретичних знань, практичних вправ, творчих методів навчання та сучасних цифрових технологій. Використання стилізації у процесі проектування та моделювання дизайн-об'єктів сприяє формуванню професійного мислення, розвитку креативності, композиційної культури та здатності до художнього переосмислення форми. У результаті здобувачі освіти набувають уміння створювати оригінальні, функціональні та естетично виразні дизайн-продукти, що відповідають сучасним тенденціям розвитку креативних індустрій і потребам професійної діяльності.

Ключові слова: стилізація зображень, метод стилізації, дизайн-освіта, проектування дизайн-об'єктів, моделювання, декоративна композиція, професійна підготовка, художньо-графічні навички.

Features of teaching the method of image stylisation in the process of designing and modelling design objects

Orlova Nataliia

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor
of the Department of Professional Education and Design
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University,
36002, street Ostrogradsky, 2, Poltava, Ukraine.

ORCID [0000-0002-5071-869X](https://orcid.org/0000-0002-5071-869X)

Borysova Tetiana

Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of
Professional Education and Design

Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University,
36002, street Ostrogradsky, 2, Poltava, Ukraine.

ORCID [0000-0002-6013-4364](https://orcid.org/0000-0002-6013-4364)

***Abstract:** The objective of this article is to examine the specific features of teaching the method of image stylisation in the professional training of future professional education specialists, as well as to identify effective pedagogical approaches to developing students' skills in artistic generalisation, the transformation of form, and the creative design of design objects. Particular attention is paid to the role of stylisation as a means of developing imaginative thinking, compositional culture, creativity and the ability to adapt artistic images to the contemporary needs of design.*

The research methods are based on the analysis of scientific, pedagogical, art-historical and methodological literature, the synthesis of practical experience in teaching art and design disciplines, a comparison of traditional and contemporary methods of teaching stylisation, and the systematisation of the stages of artistic transformation of form. In the course of the research, methods of observation, analysis of students' creative works, and structural-compositional analysis of natural forms, ornaments, household objects and architectural elements were applied. A problem-based approach, the project method, the case study method and interactive teaching technologies that stimulate the creative activity of students were also employed.

The results of the research indicate that teaching the method of image stylisation is an effective means of developing the professional competencies of future professional education specialists in the fields of design and technology. It

has been established that the analysis of natural forms, ornamental motifs, everyday objects and architectural elements contributes to the development of observation skills, spatial and constructive thinking, and a sense of rhythm, proportion and compositional harmony. It has been determined that the main stages of the method of stylisation are: observation and analysis of form, selection of characteristic features, generalization and geometrization, transformation of form, compositional organization, colour and texture solutions, and adaptation of the stylised image to a specific design object.

It has been proven that consistent progression through these stages fosters the development of creative independence, the ability to experiment with form, and the creation of aesthetically expressive and functionally appropriate design solutions. The effectiveness of problem-based learning, the project method and the case study method has been established as they ensure the integration of theoretical knowledge with practical activity and contribute to the development of skills in creative exploration and professional self-expression.

Conclusions. *It has been demonstrated that the stylisation method is an important component of the professional training of future professional education specialists in the fields of design and technology. The effectiveness of teaching is ensured by a comprehensive combination of theoretical knowledge, practical exercises, creative teaching methods and modern digital technologies. The application of stylisation in the process of designing and modelling design objects contributes to the development of professional thinking, creativity, compositional culture and the ability to artistically reinterpret form. As a result, students acquire the ability to create original, functional and aesthetically expressive design products that correspond to current trends in the development of creative industries and the needs of professional practice.*

Keywords: image stylisation, method of stylisation, design education, design of design objects, modelling, decorative composition, professional training, artistic and graphic skills

Постановка проблеми. Метод стилізації зображень посідає важливе місце у підготовці майбутніх фахівців професійної освіти у сферах дизайну та технологій, оскільки він забезпечує формування здатності до узагальнення, трансформації та художнього переосмислення реальних об'єктів відповідно до вимог проєктування та моделювання дизайн-продуктів. У сучасних умовах розвитку візуальної культури та креативних індустрій стилізація виступає не лише як художній прийом, а як інструмент концептуалізації, що дозволяє створювати виразні, функціональні та впізнавані образи у різних сферах дизайну, зокрема графічному, предметному, середовищному та дизайні одягу. Особливості навчання методу стилізації полягають у поєднанні теоретичних знань із практичними навичками, а також у розвитку образного мислення, композиційної культури та індивідуального творчого підходу студентів.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Важливе значення для дослідження проблеми стилізації мають праці, присвячені законам композиції та художнього формотворення. Теоретичні основи композиційної організації художньої форми висвітлено у працях В. Кандинського, Й. Іттена, П. Клее, які розглядали взаємозв'язок форми, кольору, ритму та емоційної виразності у мистецтві. Проблеми стилізації природних форм і декоративного узагальнення висвітлено у працях учених, присвячених декоративно-прикладному мистецтву та дизайну. Дослідження Є. Антоновича, Т. Кара-Васильєвої, М. Станкевича розкривають особливості народного мистецтва, орнаменту та декоративної трансформації форми. У працях О. Федорук, В. Даниленка, В. Тименка акцентується увага на ролі етнодизайну, національних художніх

традицій та використанні природних і орнаментальних мотивів у сучасному проєктуванні.

Питання професійної підготовки майбутніх дизайнерів та фахівців професійної освіти досліджували І. Зязюн, Н. Ничкало, С. Сисоєва, О. Рудницька, які обґрунтовували значення творчого розвитку особистості, художньо-естетичної культури та інтеграції мистецьких дисциплін у професійній освіті. Особливості викладання дизайнерських дисциплін та методики художньо-проєктної підготовки студентів розглядали О. Бойчук, Л. Оршанський, О. Отич, О. Трошкін, В. Прусак. Науковці підкреслюють необхідність поєднання академічної художньої підготовки з практичною проєктною діяльністю, а також важливість розвитку у студентів навичок аналізу форми, композиційного мислення та творчого експериментування.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових досліджень, присвячених проблемам художнього формотворення, композиції, декоративного мистецтва та професійної підготовки майбутніх фахівців професійної освіти у сферах дизайну та технологій, низка аспектів навчання методу стилізації зображень у процесі проєктування та моделювання дизайн-об'єктів залишається недостатньо дослідженою. У більшості наукових праць увага зосереджується переважно на загальних питаннях композиції, розвитку творчого мислення або використанні окремих художніх технік, тоді як методичні особливості комплексного навчання стилізації у професійній освіті потребують подальшого теоретичного та практичного обґрунтування.

Недостатньо висвітленими залишаються питання системного формування навичок стилізації у майбутніх фахівців професійної освіти, зокрема послідовності опанування етапів художньої трансформації форми – від аналізу об'єкта до створення завершеного дизайн-продукту. Потребує детальнішого дослідження проблема інтеграції аналізу природних форм,

орнаментів, предметів побуту та архітектурних елементів у процес навчання стилізації як основи розвитку творчого й конструктивного мислення студентів.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження особливостей навчання методу стилізації зображень у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців професійної освіти у сферах дизайну та технологій, визначення основних етапів стилізації та обґрунтування ефективних педагогічних підходів до формування у здобувачів освіти навичок художнього узагальнення, трансформації форми й творчого проектування дизайн-об'єктів.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження: проаналізувати сутність і значення методу стилізації у сучасному дизайні; охарактеризувати особливості використання природних форм, орнаментів, предметів побуту та архітектурних елементів у процесі стилізації; визначити основні етапи художньої трансформації форми; дослідити роль композиційних і колористичних засобів у створенні стилізованих образів; обґрунтувати ефективність проблемно-орієнтованого навчання, проектного методу, кейс-методу та інтерактивних технологій у процесі навчання стилізації зображень; визначити значення цифрових технологій у розвитку творчих здібностей і професійних компетентностей майбутніх фахівців професійної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі навчання важливо акцентувати увагу на сутності стилізації як процесу відбору та узагальнення характерних ознак об'єкта, його спрощення або, навпаки, декоративного ускладнення з метою досягнення художньої виразності. Здобувачі освіти повинні навчитися бачити в об'єктах не лише їхню реалістичну форму, а й внутрішню структуру, ритм, пропорції, силует, що стає основою для подальших трансформацій. На цьому етапі доцільно використовувати вправи на аналіз природних форм, орнаментів, предметів

побуту, архітектурних елементів, що сприяє розвитку спостережливості та вміння виокремлювати головне. Значну роль відіграє формування розуміння законів композиції, таких як рівновага, контраст, ритм, масштабність, що забезпечує гармонійне включення стилізованих елементів у загальну структуру дизайн-об'єкта [1].

Аналіз природних форм є одним із найефективніших засобів розвитку творчих здібностей студентів. Природа містить безліч гармонійних форм, ритмів і пропорцій, які можуть бути використані як джерело натхнення у проєктуванні дизайн-об'єктів. Під час роботи з природними формами здобувачі освіти вивчають будову рослин, квітів, листя, тварин, мушель, природних текстур, звертаючи увагу на силует, симетрію, ритм, динаміку та пластичність ліній [2]. Метод стилізації допомагає спрощувати складні природні структури, узагальнювати форми та підкреслювати найбільш характерні елементи. Завдяки цьому створюються декоративні мотиви, орнаменти, графічні композиції та дизайнерські образи, що поєднують естетичну виразність і конструктивну логіку.

Важливе місце у навчанні займає аналіз орнаментів як прикладу стилізованого художнього узагальнення. Орнамент є результатом творчої трансформації природних і геометричних форм у ритмічну декоративну систему. У процесі вивчення орнаментів студенти досліджують закономірності повтору елементів, принципи симетрії, ритму, масштабу та композиційної рівноваги. Особливу увагу приділяють народним орнаментальним традиціям, які відображають культурні особливості певного регіону та містять багатий символічний зміст [3]. Стилзація орнаментальних мотивів сприяє формуванню у здобувачів освіти навичок декоративного мислення, розвитку відчуття композиції та здатності адаптувати традиційні елементи до сучасного дизайну.

Не менш важливим є використання методу стилізації під час аналізу предметів побуту. Побутові речі, створені людиною, поєднують у собі функціональність та естетичну виразність, тому їх дослідження допомагає здобувачам освіти зрозуміти взаємозв'язок форми, конструкції та призначення. Під час аналізу предметів побуту студенти звертають увагу на пропорції, силует, конструктивні елементи, матеріали та декоративне оформлення. Стилiзація таких об'єктів дозволяє переосмислити їхню форму, надати їй більш сучасного або декоративного характеру, створити нові дизайнерські рішення для меблів, посуду, текстильних виробів чи елементів інтер'єру. Завдяки цьому формується здатність до творчої адаптації традиційних форм відповідно до сучасних тенденцій дизайну [4].

Особливого значення набуває аналіз архітектурних елементів, які характеризуються чіткою конструктивною організацією, ритмом і пластичною виразністю. Арки, колони, віконні прорізи, декоративні фасадні елементи, ковані конструкції та інші архітектурні деталі можуть бути основою для створення стилізованих композицій у графічному, середовищному чи предметному дизайні. У процесі стилізації архітектурних форм студенти навчаються виділяти основні геометричні та пластичні характеристики об'єкта, спрощувати складні конструкції та адаптувати їх до художнього задуму. Така робота сприяє розвитку просторового мислення, формуванню відчуття масштабу та композиційної гармонії [5].

Метод стилізації є складним багатоступеневим процесом художнього переосмислення форми, який використовується у різних видах дизайну для створення виразних, декоративних і функціонально доцільних образів. У процесі навчання майбутніх фахівців професійної освіти важливо не лише ознайомити здобувачів освіти із теоретичними основами стилізації, а й сформувати чітке розуміння основних етапів цього методу. Послідовне проходження кожного етапу сприяє розвитку художнього мислення, уміння

аналізувати форму, узагальнювати її характерні ознаки та трансформувати об'єкт відповідно до творчого задуму.

Першим етапом методу стилізації є спостереження та аналіз об'єкта. На цьому етапі студенти вивчають природні форми, орнаменти, предмети побуту, архітектурні елементи або інші об'єкти, які можуть стати основою для подальшої творчої трансформації. Важливим завданням є уважне дослідження конструкції, пропорцій, пластики, силуету, ритму, фактури та кольорових особливостей об'єкта. Здобувачі освіти навчаються помічати характерні деталі, що формують образ, визначати головні та другорядні елементи композиції. На цьому етапі активно використовуються начерки, замальовки з природи, фотографування, створення аналітичних схем і композиційних досліджень. Аналіз форми допомагає сформувати цілісне уявлення про об'єкт та визначити можливі напрями його художнього переосмислення [6].

Другим етапом є відбір характерних ознак та узагальнення форми. Після детального аналізу студенти переходять до спрощення складної структури об'єкта. Основна мета цього етапу полягає у виокремленні найбільш виразних елементів, які формують індивідуальний характер форми. Відбувається відмова від зайвих деталей і акцентування уваги на силуеті, ритмі, пропорціях або конструктивній основі [7]. У процесі узагальнення здобувачі освіти можуть використовувати геометризацию, тобто зведення форми до простих геометричних елементів – кола, квадрата, трикутника, овалу [8]. Такий підхід дозволяє краще зрозуміти структуру об'єкта та створити композиційно зрівноважений образ. На цьому етапі важливо зберегти впізнаваність форми, водночас надаючи їй більш декоративного та лаконічного характеру.

Третім етапом є трансформація форми. Саме на цьому етапі розпочинається активний творчий процес стилізації. Студенти змінюють пропорції, ритм, масштаб, напрям ліній або форму окремих елементів відповідно до художнього задуму. Трансформація може здійснюватися через

спрощення, деформацію, декоративне ускладнення або комбінування різних форм. Наприклад, природний мотив може бути перетворений на орнаментальний елемент, а архітектурна деталь – на графічний знак або декоративну композицію [9]. Важливо, щоб трансформація не руйнувала образ повністю, а підсилювала його художню виразність. На цьому етапі студенти вчаться експериментувати з формою, створювати кілька варіантів композиційних рішень і шукати найбільш гармонійний варіант стилізації.

Четвертим етапом є композиційна організація стилізованого зображення. Після створення стилізованих елементів необхідно об'єднати їх у цілісну композицію. Здобувачі освіти працюють над розташуванням елементів, визначають композиційний центр, ритм, рівновагу, контраст і масштабність. Важливу роль відіграє взаємодія форми та простору, співвідношення великих і малих елементів, динаміка композиції. На цьому етапі особлива увага приділяється декоративності та гармонійності зображення. Якщо стилізація використовується у дизайні одягу, графічному дизайні чи інтер'єрі, композиція повинна відповідати функціональному призначенню майбутнього об'єкта. Виконання композиційних вправ допомагає студентам розвивати відчуття ритму, пропорцій і художньої цілісності [10].

П'ятим етапом є колористичне та фактурне вирішення стилізованого образу. Колір відіграє важливу роль у підсиленні емоційної виразності та декоративного характеру композиції. Здобувачі освіти добирають кольорову гаму відповідно до концепції проекту, враховуючи закони кольорознавства, гармонію та контраст кольорів. На цьому етапі також можуть використовуватися різноманітні текстури, декоративні ефекти, графічні прийоми, що надають композиції завершеності та індивідуальності. Важливо, щоб кольорове рішення підтримувало образну ідею стилізації та сприяло створенню єдиного художнього образу [11].

Завершальним етапом є адаптація стилізованого зображення до конкретного дизайн-об'єкта. Створена композиція інтегрується у проектну діяльність і може використовуватися у розробці принтів, логотипів, декоративних панно, текстильних виробів, елементів айдентики, упаковки або інтер'єрних рішень. На цьому етапі студенти оцінюють функціональність і практичність стилізованого образу, визначають його відповідність сучасним дизайнерським тенденціям та потребам споживача [12]. Важливим є також аналіз кінцевого результату, самооцінка виконаної роботи та пошук можливих шляхів удосконалення композиції.

Важливою складовою навчання є використання різноманітних методів і підходів, зокрема проблемно-орієнтованого навчання, проектного методу, кейс-методу, що сприяють активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

Проблемно-орієнтоване навчання під час вивчення стилізації зображень спрямоване на створення навчальних ситуацій, у яких студенти повинні самостійно знаходити шляхи розв'язання художньо-проектних завдань. Викладач не подає готових рішень, а організовує процес пошуку, аналізу та творчого експериментування. Наприклад, студентам може бути запропоновано завдання створити стилізовану композицію на основі природних форм або трансформувати традиційний орнамент у сучасний графічний елемент для дизайну упаковки чи текстилю. У процесі роботи студенти аналізують форму, визначають її характерні ознаки, обирають способи узагальнення та декоративної трансформації. Такий підхід розвиває здатність до аналізу, формує навички творчого мислення та допомагає студентам усвідомити закономірності стилізації як художнього процесу [13].

Особливу роль у навчанні стилізації відіграє проектний метод, який забезпечує інтеграцію теоретичних знань і практичної діяльності. Проектна робота дозволяє здобувачам освіти застосовувати прийоми стилізації у

створенні конкретних дизайн-продуктів, пов'язаних із реальними професійними завданнями. У процесі виконання проєктів студенти проходять усі етапи творчої діяльності: від аналізу джерел натхнення та пошуку ідей до створення ескізів, композиційних рішень і презентації готового результату. Наприклад, вони можуть розробляти серію стилізованих принтів для одягу, декоративні композиції для інтер'єру, логотипи, пакування або елементи айдентики [14]. Проєктний метод сприяє розвитку самостійності, відповідальності, вміння працювати з інформацією та формує навички комплексного художнього проєктування.

Ефективним засобом формування професійних умінь є також кейс-метод, який передбачає аналіз конкретних ситуацій і практичних прикладів із дизайнерської діяльності. Під час навчання стилізації кейси можуть бути пов'язані з аналізом успішних дизайнерських рішень, стилізованих композицій, фірмових стилів або декоративних систем. Студенти досліджують особливості використання стилізації у різних видах дизайну, визначають принципи трансформації форми, аналізують композиційні та колористичні рішення [15]. Наприклад, кейс може містити завдання адаптувати традиційний народний орнамент до сучасного графічного дизайну або створити стилізований образ природного об'єкта для рекламної продукції. Такий підхід формує вміння приймати творчі рішення, аргументувати власну позицію та застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності.

Використання інтерактивних методів навчання також сприяє активізації творчого потенціалу здобувачів освіти. Колективне обговорення, мозковий штурм, презентації творчих робіт, аналіз композиційних рішень та взаємооцінювання допомагають розвивати комунікативні навички та формують здатність до професійної рефлексії. У процесі таких занять студенти навчаються критично оцінювати власні роботи та роботи інших,

бачити різні підходи до стилізації й знаходити найбільш ефективні художні рішення.

Значну роль відіграє також використання цифрових технологій, які відкривають нові можливості для експериментування зі стилізацією, дозволяючи швидко створювати варіанти трансформацій, працювати з кольором, текстурами, масштабом. Однак важливо зберігати баланс між традиційними художніми техніками та цифровими інструментами, оскільки саме ручна графіка сприяє глибшому розумінню форми та розвитку моторики.

Окрему увагу слід приділяти розвитку індивідуального стилю студентів, що є одним із ключових результатів навчання. Викладач має створювати умови для творчого самовираження, заохочувати експерименти, підтримувати оригінальні ідеї, водночас формуючи критичне мислення та здатність до самооцінки. Аналіз виконаних робіт, обговорення, порівняння різних підходів сприяють усвідомленню здобувачами освіти власних досягнень і напрямів подальшого розвитку.

Висновки. Таким чином, особливості навчання методу стилізації зображень у процесі проектування та моделювання дизайн-об'єктів полягають у комплексному підході, що поєднує теоретичні знання, практичні навички, розвиток творчого мислення та використання сучасних технологій. Ефективність цього процесу залежить від системності навчання, поступовості ускладнення завдань, інтеграції з проєктною діяльністю та орієнтації на формування професійних компетентностей майбутніх фахівців професійної освіти. У результаті студенти набувають здатності створювати оригінальні, естетично виразні та функціонально доцільні дизайн-об'єкти, що відповідають вимогам сучасного суспільства та ринку праці.

Список використаних джерел

1. Бойчук О. В. Простір дизайну. Харків : Нове слово, 2019. 367 с.

2. Михайленко В. Є., Кащенко О. В. Основи біодизайну. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2011. 224 с.
3. Козлова Т. В. Основи теорії проектування костюма: підр. для вузів. Київ : Світ, 2018. 352 с.
4. Даниленко В. Я. Дизайн: Підручник. Харків : ХДАДМ, 2003. 320 с.
5. Сьомкін С. В. Основи проектування та конструювання : Навчальний посібник. Київ : Альтерпрес, 2007. 283 с. : іл.
6. Білодід Ю. М., Поліщук О. П. Основи дизайну: Навч. посіб. Київ : Вид, ПАРАПАН, 2004. 204 с.
7. Іванов С. Основи композиції : навчальний посібник. Львів : Світ, 2013. 229 с. : іл.
8. Яковлев М. І. Композиція + геометрія : монографія. Київ : Каравела, 2007. 240 с.
9. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції: Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2017. 304 с.
10. Колосніченко М. В., Процик К. Л. Moda і одяг. Основи проектування та виготовлення одягу. Київ : КНУТД, 2011. 238 с.
11. Легенький Ю. Г. Дизайн одягу : посібник. Київ : КНУКіМ, 2018. 374 с.
12. Малинська А. М., Пашкевич К. Л., Смирнова М. Р., Колосніченко О. В. Розробка колекцій одягу: навч. посіб. Київ : ПП «НВЦ «Профі», 2014. 140 с.
13. Куленко М. Я. Основи графічного дизайну. Підручник для студентів ВНЗ : монографія. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ : Кондор, 2007. 489 с.
14. Синєпулова Н. Композиція: Тотальний контроль. Київ : ArtHuss, 2019. 240 с.
15. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення : навч. посіб. Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. 112 с.